

เห็ดพิษ เห็ดเมา

เป็นข่าวอีกแล้ว มีผู้เสียชีวิตจากการรับประทานเห็ดที่ขึ้นเองตามธรรมชาติ เห็ดป่า ในทุกหน้าฝนจะมีผู้เสียชีวิตปีละหลายสิบรายจากการรับประทานเห็ดเมาเห็ดเป็นพิษ

ชาวบ้านทางภาคอีสาน ภาคเหนือ จะนิยมไปเก็บเห็ดที่ขึ้นเองตามธรรมชาติไปมารับประทาน สองข้างทางไปภาคอีสาน ทุกปีในฤดูฝน จะมีเห็ดป่าวางขายเป็นจำนวนมาก เห็ดป่าที่ขึ้นเองในธรรมชาติมีทั้งชนิดที่รับประทานได้ เช่น เห็ดโคน เห็ดตับเต่า และบางชนิดรับประทานไม่ได้ เป็นพิษ

การแยกโดยดูรูปร่างอย่างเดียวเป็นการยากมากที่จะแยกออกจากกันได้ เช่น เห็ดในกลุ่มเห็ดหัวกรวด เห็ดระโงก เห็ดไซห่าน ในกลุ่มที่เป็นพิษ การแบ่งชนิดของเห็ดพิษ เห็ดเมา ตามอาการของการเป็นพิษ เช่น พิษต่อระบบทางเดินอาหาร มีอาการปวดท้องอย่างรุนแรง 2-6 ชั่วโมง หลังรับประทาน ท้องเสีย อาเจียน เห็ดในกลุ่มนี้ เช่น เห็ดหัวกรวดครีบเขียวอ่อน (Chlorophyllum molybdites) เห็ดหัวกรวดชนิดรับประทานจะแยกจากกันได้อย่างมาก

กลุ่มอาการทางระบบประสาท ทำให้มีอาการชัก น้ำลายไหล รูม่านตาขยาย ถึงตายได้ เห็ดในกลุ่มนี้จะอยู่ในกลุ่มที่ชาวบ้านเรียก “เห็ดระโงก” เช่น ระโงกหิน สำหรับกลุ่มที่ทำลายตับ จะเกิดการทำลายตับอย่างรุนแรง มีภาวะตับวาย เสียชีวิตใน 3-7 วันต่อมา เห็ดที่อยู่ในกลุ่มนี้จะอยู่ในกลุ่ม “เห็ดระโงก” เช่นเดียวกัน เพราะมีสารอะแมนนิท็อกซิน (Amanitoxin) คือสาร alpha amanitin ในภาคอีสานที่เคยพบ อยู่ในกลุ่มเห็ดไซห่านขาว

นอกจากนี้ ยังมีเห็ดพิษทางภาคใต้ เช่น เห็ดขี้ควาย มีผลทำจิตประสาทหลอน เพราะมีสาร “Psilocybin” ชาวบ้านจะเอาเห็ดขี้ควายมาทำเป็นอาหารรับประทาน ใช้ในงานปาร์ตี้ เช่น ในเทศกาลปาร์ตี้พระจันทร์เต็มดวงที่เกาะสมุย ถ้ารับประทานไปมากเป็นอันตรายได้

ความเชื่อของชาวบ้านที่กล่าวว่า ถ้าเห็ดที่มีแมลงกัดกินรับประทานได้ ต้มเห็ดใส่ช้อนเงินถ้าช้อนเปลี่ยนสีหรือน้ำแกงเปลี่ยนสีไม่ควรรับประทาน หรือใส่ข้าวสารแล้วต้มไม่สุกเป็นเห็ดพิษ ความเป็นจริงแล้ว ความเชื่อทั้งหมดไม่สามารถใช้ได้กับการบ่งบอกเห็ดพิษได้ ดังนั้น จึงไม่แนะนำให้รับประทานเห็ดที่ไม่รู้จัก เห็ดที่ขึ้นเองตามธรรมชาติที่ไม่คุ้นเคย เพราะอาจทำอันตรายถึงเสียชีวิตได้

ศ.นพ.ยง ภู่วรรณ

ศูนย์เชี่ยวชาญเฉพาะทางด้านไวรัสวิทยาคลินิก
คณะแพทยศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย